

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Projekto pavadinimas	Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 pakeitimo įstatymo (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 16 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – Vietos savivaldos įstatymo projektas) (toliau abu kartu – Įstatymo projektai)
Projekto rengėjas	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Taršos prevencijos politikos grupės (grupės vadovas Vitalijus Auglys, tel. 8 864 6087, el. p. vitalijus.auglys@am.lt , vyriausioji specialistė Judita Vaišnorienė, tel. 8 695 54 136, el. p. judita.vaisnoriene@am.lt).
Projekto tikslai	Įstatymo projekto tikslas: - sumažinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų netolygumą ir socialinę nelygybę Lietuvos gyventojams; - užtikrinti nacionalinių ir Europos Sąjungos išipareigojimų, teikti kokybiškas geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas gyventojams, įgyvendinimą; - pasiekti, kad visos vandentvarkos įmonės vykdytų veiklą efektyviai ir išsilaikytų iš veiklos pajamų; - įtvirtinti aiškų teisinį reguliavimą, siekiant apsaugoti aplinką nuo išleidžiamų nuotekų žalingo poveikio ir nustatyti išsamų individualių nuotekų tvarkymo sistemų naudojimo, priežiūros ir kontrolės reglamentavimą; - perkelti 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES)2020/2184 Dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės (toliau – Geriamojo vandens direktyva) nuostatas. Vietos savivaldos įstatymo projekto tikslas – suvienodinti teisinį reglamentavimą su Įstatymo projekto nuostatomis.

Siūlomo projekto poveikio įvertinimas (teigiamos ir (ar) neigiamos pasekmės)

Poveikis teisei sistemai	Bus perkeltos Geriamojo vandens direktyvos nuostatos ir suvienodintas teisinis reglamentavimas.
Poveikis ekonomikai	Bus sumažinti miestų ir kitų gyvenamųjų vietovių netolygumai. Gyvuos tik efektyviai veikiančios įmonės, kurios užtikrins kokybiškas paslaugas už prieinamą kainą. Steigiantis regioninėms įmonėms, geriau išnaudojama masto ekonomija, mažinamos veiklos sąnaudų ir kainų skirtumai.
Poveikis valstybės finansams	Veikiant tik efektyvioms įmonėms bus užtikrintas nepertraukiamas, ilgalaikis technine ir ekonomine prasme vartotojams prieinamas geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimas, todėl sumažės poreikis valstybei finansuoti tam tikrus šios veiklos elementus. Didinant vandens paslaugų plėtrą, daugiau Lietuvos gyventojų gaus reikalavimus atitinkančias geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas, bus užtikrintas sąnaudų susigrąžinimo ir „teršėjas moka“ principų įgyvendinimas.

	Nuotekų tvarkymo informacinės sistemos įdiegimas vykdomas finansuojant iš ES struktūrinių fondų (projektas Nr. 05.3.1-APVA-V-011-01-0014 „Nuotekų tvarkymo informacinės sistemos (NTIS) sukūrimas ir įdiegimas“), tačiau planuojama, kad minėtos sistemos palaikymo etapui iš valstybės biudžeto gali reikėti per du metus apie 1.5 mln. Eur.
Poveikis verslo sąlygoms	Įstatymo projekto įgyvendinimas paskatins abonentus investuoti į taršą mažinančias priemones ir modernias technologijas, kurios ne vien tik prisideda prie taršos mažinimo, bet taupo energijos suvartojimą, efektyviau naudoja žaliavas ir mažiau teršia aplinką. Kadangi šios investicijos verslui ne tik kainuoja, bet ir gerina darbo efektyvumą, todėl šių ekonominių priemonių įgyvendinimas nesietinas su verslo sąlygų pabloginimu, priešingai, tai būtų stimulus atnaujinti įrenginius pakeičiant juos efektyvesniais ir mažiau taršiais. Naujų ir mažiau taršių technologijų taikymas ne tik pagerins aplinkos kokybę, bet taip pat leis sutaupyti žaliavas. Pažymėtina, kad projekto įgyvendinimas neturės jokios įtakos tiems abonentams, kurie sąžiningai vykdytų sutartinius įsipareigojimus. Įstatymo projekto nuostatos dėl privalomo juridinių asmenų, nuosavybės teise valdančių geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą, tačiau nesančių geriamojo vandens tiekėjų, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros perdavimo viešajam geriamojo vandens tiekėjui ar regioniniam, geriamojo vandens tiekėjui vadovaujantis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo išpirkimo tvarkos apraše nustatyta tvarka, bus taikomas nedideliame skaičiui ūkio subjektų, todėl neturės reikšmingos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, tačiau įgyvendinus įstatymo nuostatas, bus užtikrintas didesnis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimas viešosiose geriamojo vandens tiekimo teritorijose. Vietos savivaldos įstatymo projektas poveikio verslo sąlygoms neturės.
Poveikis socialiniai aplinkai	Įsigaliojus Įstatymo projekto nuostatomis, bus sumažinti miestų ir kitų gyvenamųjų vietovių plėtros netolygumai – sparčiau vystysis atsiliekantys regionai, bus užtikrinta visuomenės poreikius atitinkanti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra, sudarytos sąlygos fiziniams ir juridiniams asmenims priimtinomis sąlygomis ir kainomis gauti saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas. Efektyvinant geriamojo vandens tiekėjų veiklą, tikėtina, kad dalis esamų darbuotojų neteks darbo. Vietos savivaldos įstatymo projektas poveikio socialiniai aplinkai neturės.
Poveikis aplinkai	Įstatymo projekte reglamentavus vieningą individualiojo nuotekų tvarkymo įrenginių registravimo informacinę sistemą, nustatant pareigą savivaldybėms, geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams, nuotekų valymo įrenginius parduodantiems ir įrengiantiems asmenims teikti duomenis šiai sistemai, bus užtikrinta, kad individualiai tvarkomų nuotekų tvarkymas atitiks teisės aktuose nustatytus reikalavimus. Informacinės sistemos informacija bus naudojama individualių nuotekų tvarkymo įrenginių apskaitai ir kontrolei, todėl tokiu būdu bus įtvirtintas aiškus teisinis reguliavimas, siekiant apsaugoti aplinką nuo išleidžiamų nuotekų žalingo poveikio ir nustatytas išsamus individualių nuotekų tvarkymo sistemų naudojimo, priežiūros ir kontrolės reglamentavimas.

Poveikis regionų plėtrai

Vietos savivaldos įstatymo projektas poveikio aplinkai neturės.

Įstatymo projektui parengtas didesnio poveikio teisės aktų projektų poveikio vertinimas, jame yra įvertintas poveikis regionų plėtrai: Įstatymo pakeitimas gali paveikti viešųjų paslaugų pasiekiamumą, prieinamumą ir kokybę. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonių reforma siekiama didesnio geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonių tvarumo, veiklos efektyvumo, paslaugų plėtros ir kokybės didėjimo, taip pat bendro paslaugų kainų skirtumų tarp regionų mažėjimo, todėl bendrąja prasme numatomas teigiamas poveikis. Rinkoje veikiant 62 įmonėms kainų netolygumai 2020 m. svyravo daugiau nei 3 k. Skaičiuojama, kad rinkoje veikiant 10 įmonių, kainų skirtumai regionuose mažėtų iki 2 kartų.

Neigiamas poveikis gali pasijusti stipriosioms įmonėms ir jas valdančioms savivaldybėms, kuriose pereinamuoju laikotarpiu gali nežymiai ir laikinai kilti kaina. Taip pat dalyje savivaldybių, kuriose įmonėms bus jungiamos su stipresniąja, gali sumažėti darbo vietų ir dalis darbuotojų gali netekti darbo, tačiau atsvarą suteiks didžiosios įmonės, kurios didėjant įmonei steigs naujas darbo vietas. Atsižvelgiant į tai, kad šie neigiami kainų pasikeitimai laikini, o darbuotojų darbo vietų mažėjimą atsivers naujų darbo vietų kūrimas, neigiamas poveikis bus žymiai mažesnis nei teigiamas.

Poveikis administracinei naštai

Administracinė našta bus mažinama, atsisakant perteklinių, besidubliuojančių procedūrų, tačiau ir padidės dėl naujų papildomos informacijos skelbimo.

Poveikis klimato kaitai

Nenumatomas.

Kita svarbi informacija

Nėra

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Judita Vaišnorienė
Pareigos	Vyr. specialistė
Institucija (padalinys)	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Taršos prevencijos politikos grupės
Telefono numeris ir elektroninio pašto adresas	tel. 8 695 54 136, el. p. judita.vaisnoriene@am.lt